

บทคัดย่อ

T159787

ชื่อภาคินพนธ์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของนักเรียน มัธยมศึกษา
ตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน : นายทรงพล กลัปศรีอ่อน
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2547

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการคัดแยกขยะ กับปัจจัยทางด้านชีวสังคม (ได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว) และความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการคัดแยกขยะ กับปัจจัยทางด้านจิตลักษณะ 4 ด้าน คือ ทักษะการคัดแยกขยะ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนและสุขภาพจิต ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 7 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามด้านชีวสังคม 2) แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ 3) วัดทักษะการคัดแยกขยะ 4) แบบวัดพฤติกรรมในการคัดแยกขยะ 5) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 6) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน และ 7) แบบวัดสุขภาพจิต โดยแบบสอบถามและแบบวัดที่ใช้ ล้วนผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบวัด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) และการหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment Correlation)

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยทางด้านชีวสังคม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.9 เป็นนักเรียนหญิง มีอายุเฉลี่ย 16.89 ปี ร้อยละ 45.5 ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนโดยเฉลี่ยคือ 3.00 รายรับของครอบครัวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 23,832 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่หรือร้อยละ 35.2 มีรายรับของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน สำหรับรายรับของนักเรียนโดยเฉลี่ยคือ 2,102 บาทต่อเดือน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะ คือ ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และปัจจัยทางด้านจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ ทศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่ออำนาจในตน กล่าวคือ นักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ มีทศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะ มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และมีความเชื่ออำนาจในตนที่สูงกว่า มีพฤติกรรมในการคัดแยกขยะมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะดังกล่าวต่ำกว่า

ผลการศึกษาค้างนี้ ทำให้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะแพร่หลายมากขึ้น ดังนี้ คือ 1) ควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ การนำมาใช้ซ้ำ การแปรรูปขยะ การทำธนาคารขยะ รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการคัดแยกขยะ และ 2) ควรเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะ โดยการเสริมแรง สนับสนุนพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมในการคัดแยกขยะให้เกิดมากขึ้น และช่วยลดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมด้วย

The purpose of the study was twofold : 1) to find out the relationship between garbage separation behavior and biosocial factors (i.e., sex, GPA, and family's economic status) and the knowledge about garbage separation of high school students in Bangkok, and 2) to identify the relationship between garbage separation behavior and four psychological factors : attitude toward garbage separation, future-oriented and self-control, belief in internal locus of control, and mental health

The data were collected from 165 high school students in Bangkok. The questionnaire which was used to collect the data was divided into seven parts : 1) questions about biosocial information 2) knowledge about garbage separation ; 3) attitude toward garbage separation ; 4) garbage separation behavior ; 5) measurement of future-oriented and self-control ; 6) measurement of belief in internal locus of control, and 7) measurement of mental health. All measurements in questionnaire had already been examined for its validity and tested for its reliability. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way Analysis of Variance, and Pearson's Product-Moment Correlation.

The findings were summarized below

1. Biosocial factors : About 67.9 percent of the sample were female students. The average age was 16.89. About 45.5 percent were studying in Matthayomsuksa 6. Their average grade point average (GPA) was 3.00. The average family income was

23,832 baht per month. The income of most families (35.2%) was below 10,000 baht a month. The average monthly allowance of the students was 2,102 baht a month.

2. The factors found to be positively related to the high school students' garbage separation behavior were knowledge about garbage separation and their psychological factors, i.e., attitude toward garbage separation, future-oriented and self-control, and belief in internal locus of control. That is, those who had better knowledge, attitude, future-oriented and self-control and more belief in internal locus of control had a better garbage separation behavior.

It was therefore recommended that teachers and school administrators in particular, encourage students to separate garbage before throwing away. The following suggestion should be done. 1) Teach the students about garbage separation, repeated use, recycling of garbage, garbage bank. The school should hold activities that make students see the benefits of garbage separation. 2) Build a good attitude toward garbage separation and promote such a behavior. This will lead to more garbage separation and reduction of environmental pollution.